

Naročilna listu:

Celo leto . . . K 50.—
Pol leta . . . „ 26.—
Četrť leta . . . „ 13.—
Zunaj Jugoslavije:
Celo leto . . . „ 66.—

Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.

Uredništvo i. upravnistvo:
Maribor, Koroska ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila

se računajo po K 1.80
od enoredne petitvrste:
pri večkratnih oznanilih
— popust. —

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

54. številka.

Maribor, dne 21. maja 1920.

Letnik XII:

Naša nova vlada in njena naloga.

Morda so se okoli zibeli novorojenega beograjskega otroka — nove naše vlade — zbrale rojenice in sojenice. Če so se zbrale, so ga pozdravile: „Dobro došel otrok mnogostranskih gorečih želja!“ In kakor se to spodobi za tako razumno bitja, so takoj dostavile sodbo: „Dolgo najbrž ne boš živel, ti nežni, težkorejeni plod političnega sporazuma. Če bo tvoje življenje kratko po dnevih, pa bodi dolgotrajno po učinkih tvojega dela!“

Vsestransko pričakovanje je pozdravilo našo novo vlado. To pričakovanje se ne nanaša na to, da smo dobili vlado, ki bi bilo prisojeno dalje živeti. „Dolgotrajnost našega je kratka“, sodi Prešern. Še mnogo krajša, nadvse kratka je dolgotrajnost naših jugoslovanskih vlad. Za beograjske vlade še posebno velja, kar poje naš Prešern:

„Odperta noč in dan so groba vrata,
al' dneva ne pove nobena pratka!“

Ne moremo pričakovati, da bi se za novo vlado groba vrata za dolgo zaprla. Politična pratika, podprta z zgodovino koncentracijskih vlad, napoveduje tudi tej vladi, „da smrtna žetev vsak dan bolj dozori.“ Koncentracijskim vladam vobče ni dano dolgo živeti, zlasti ne v naši Jugoslaviji, kjer politična kri bolj naglo in bolj živahno polje po žilah, kakor pa drugod.

Naše pričakovanje je torej namenjeno delu nove vlade. Njen program je sicer precizirano omejen, toda točke, ki jih vsebuje, so tako važne in obširne, da se je bati, da jih novo ministrstvo ne bode moglo izvršiti.

To velja predvsem o načrtu ustave za našo državo. Radi bi se pridružili tistim optimistom, ki napovedujejo, da se bo sedanji, po svoji sestavi nehomogeni vladi posrečilo, vse stranke, ki se zdaj nahajajo v okrilju vlade, zediniti na skupen program o ustavi. Razlika v mišljenju je tukaj prevelika. Centralizem, decentralizacija sta gesli, sta pojma, katerim razne stranke dajejo razno vsebino. Ali se bode zdaj v tej kratki dobi, ki nas še loči od bodočih volitev, dosegel sporazum, ki se vse mesce, odkar obstoji naša država, ni mogel doseči? Kdor to veruje, ta razpolaga z veliko porcijo samoprevare. Ali se bo-

do demokrati, ki so doslej celo srbske radikale. O Narodnem klubu in o hrvatsko-slovenski ljudski stranki velja to kajpada potencirano do najvišjega superlativa, psovali kot separatiste, spreobrnilo toliko, da bodo sploh sprejeli idejo prave, resnične decentralizacije uprave in ljudske samouprave? To more verovati tisti, ki naših demokratov ne pozna. Svetozar Pribičević, vodja demokratov, torej tudi vrhovni vodja slovenskih demokratov, se je nad Stojanom Protičem, ki je v svojem načrtu ustave vso državo porazdelil v razne pokrajine ter je celo našo Slovenijo priznal kot eno pokrajino, hudo zgrozil. Češ, Stojan Protič določuje Slovenijo kot državo v državi. To je po Pribičevićevev mnenju nesprejemljiv separatizem.

Mi si ne delamo nobenih iluzij o velikih potežkočah, ki jih še bo treba premagati, predno pridemo do ustavnega načrta, ki bi zadovoljil vsaj večino strank in s tem večino našega jugoslovanskega naroda. Nekaj pa se tako veliki politični realisti smejo in morajo pričakovati od nove naše vlade: volilni zakon za ustavotvorno skupščino. To ne presega njenih moči, to more in tudi mora izvršiti, saj je to za njo, če smemo tako reči, jedina raison d'être. Naš narod zahteva od vlade, da bo predložila narodnemu predstavništvu načrt volilnega zakona, ki je v skladu z vsemi, tudi najmodernejšimi zahtevami pravega demokratizma, torej splošno, enako, direktno volilno pravo s proporcem za moške in ženske brez razlike in omejitve. Mi smatramo, da je greh zoper demokracijo, ki v sedanji dobi vodi žezlo, če se žensko sploh še vedno pušča na tisti stopnji politične inferiornosti, na katero so jo obsodili predsodki prejšnje dobe. Radovedni smo, ali je koncentracija naše demokrate dvignila do pravega čenjevanja ženskega spola in njegovih pravic.

Ko torej govorimo o pričakovanju, s katerim je splošno sprejeta nova naša vlada, svoje nade osredotočujemo okoli glavne njene naloge: okoli volilnega zakona. Nova vlada naj poleg nekaterih drugovrstnih stvari, ki so rešiti, kakor proračun, ratifikacija mirovnih pogodb itd., skuša doseči sporazum med strankami glede na pglavitna načela naše ustave. Pred vsem pa naj potem narodnega predstavništva

našemu narodu nakloni v resnici pravičen in skozin-skoz demokratičen volilni zakon za ustavotvorno skupščino. Če to stori, ni živila in vladala zaman in njen spomin bo bolj blagoslovljen, nego je spomin prve naše koncentracijske vlade.

Prepir o „bohemstvu“.

Iz mojega članka v št. 47 „Straže“ dne 5. maja je „Slov. Narod“ deset dni pozneje v št. 109 dne 15. maja ponatisnil odlomek, ki mu je dal ime „Tudi sodba o Ivanu Cankarju“ ter ob koncu pripomnil: „Ta sodba bo nesporno izzvala burjo nevolje v krogih Cankarjevih častilcev in dala povod za nove polemike.“ Res, kmalu nato se je oglasil 16. maja „Naprejš“, ki je to sodbo proglasil za „glupo, preneumno in noro“, ki ni vredna odgovora. Sam je pa vendar za to glupost in neumnost porabil skoraj celi stolpec svojega dragocenega lista, ki se sicer seveda blišči od same modrosti, učenosti in fine olike.

Izjavljam, da sem z „Naprejšev“ razsodbo popolnoma zadovoljen, ker mi je najboljši dokaz, da sem prav zadel, ko sem pokazal na eden izmed virov, iz katerih doteka današnja posirovelost in boljše vizez v golemem delu našega razumnosti, odtod pa gre potem tiska in besede v mase. Popolnoma je umljivo, da vidijo naši, v službi italijanskega, nemškega in madžarskega imperializma stoječi boljševiki v I. C. preroka nad vse preroke. Dobro vedo, da se po njem mladina psihološko disponuje za boljševizem.

Dne 18. maja pa je prišel „Mariborski Delavec“ in napravil iz tega kar strankarsko zadevo ter doželi povprek „klerikalne liste“, da kažejo „našo slov. kulturo v čudni luči.“

Na vse to in drugo, kar se morda pride, povdarjam sledeče:

1. Ni mi bil namen kritikovati osebnosti Cankarjeve in njegove pozitivne strani, zato ga tudi po imenu nisem imenoval, marveč hotel sem le povzdigniti glas zoper nekritični in slepi fetišizem, ki povečuje vseprek ono negativno strujo, ki je bila že mnogim mladim ljudem v pogubo in ki najbolj vleče. Osebnosti izjave in pisma tudi iz krogov, ki nimajo nobenega stika s „klerikalnimi listi“, mi potrjujejo res-

LISTEK.

Dr. Leop. Lénard,

Kako je Niko Dragoš postal poslanec!

Konec.

Toda slednjič so se vendarle razumeli. Saj je nemški jezik ustvarjen za to, da se razume. Glavar naredi primeren nagovor, razloži važnost in pomen volitve, opozori može na nekatere najvažnejše določbe volilne postave in volilnega reda, ter jih pozove naj volijo.

Možje! pa stoje in gledajo.

Glavar pozivlja odločneje in jasneje, naj se nikar ne boje, ampak kar volijo po svojih vesti in po svojem prepričanju.

Možje pa stoje in gledajo.

Glavar vpraša, če imajo kakšnega kandidata, a če ga nimajo, naj enega postavijo.

Možje pa stoje in gledajo.

Glavar pogleda po dvorani . . . pred njim koščeno, temnopolte belokranjske postave v širokih, belih hlačah, ki stoje in gledajo.

Glavar: „Ce nimate nobenega kandidata, pa kar izmed sebe enega izberite, da vas pojde zastopati v Ljubljano . . . saj je vse ena tuga.“

Možje pa stoje in gledajo.

Glavar pogleda bistreje naokrog in njegov pogled obvisi na dolgih, lepih, navzdol povešenih brkah Niko Dragoša, ki se je tudi nahajal med izbranimi števili . . .

„Ce nimate nikogar v mislih, pa kar tegale izberite, saj je vse eno.“

Možje pokimajo.

Tako je postal Niko Dragoš deželni poslanec.

Takrat še ni bilo belokranjske železnice, ki pelje sedaj čez Cernomelj iz Ljubljane do Karlova. Niti dolenske železnice še ni bilo iz Ljubljane do Novega mesta. Niko Dragoš je hodil v Ljubljano peš, s torbo čez ramo, kruhom in lukom v žepu. Nekoč se mu je pa med potjo zgodila nesreča. V Sent Vidu pri Zatičini je zavil preveč na desno; ne vem v kaj se je zamislil in kaj ga je zmotilo — in tako je prišel na mesto v Ljubljano v Litijo ob Savi. Tu pa zagleda na svoje veliko presenečenje dolgo vrsto črnih vozov, a pred njimi stroj, iz katerega se kadi.

„Kaj je pa to?“ — vpraša začudeno domačina.

„Vlak je, ki pelje v Ljubljano. A kdo si pa ti?“

„Deželni poslanec sem, ki grem k zasedanju v Ljubljano.“

„Potem pa zlezi kar notri v voz in prideš na ravnost v Ljubljano.“

„Ce sem prišel že toliko peš, bom še to“ — odvrne Niko Dragoš, ter jo majhne ob železnici peš v Ljubljano.

V Ljubljani se je ustavljal redno v staroslavni gostilni pri Virantu na Sentjakobskem trgu. Toda ni prenočeval v gostilniških prostorih, ampak v blevu pri hlapih in rad tega je tudi redoma prinašal na plečih sledove živinske klaje. V zbornici se je obnašal dobro. Vsedel je na tisto stran, kjer je bilo največ duhovnikov in glasoval je tako, kakor so glasovali vsi okrog njega. Govoril ni v zbornici ničesar, a ne, ker bi se hotel ravnati po tistem pregovoru: „Govoriti je srebro, a molčati je zlato.“ Ne! ampak mož je bil mnenja, da njegovi Belokranjci ne potrebujejo od Ljubljane ničesar. Nekoč so ga pa vendar podrezali gospodje, naj pove tudi on, kaj potrebujejo Belokranjci?

Mož vstane in prične . . .

„Kaj potrebujejo Belokranjci? Motike jim je treba, pa krampa in ničesar drugega.“

Tako je bil torej v onih časih Niko Dragoš kranjski deželni poslanec.

To povest sem slišal slučajno med potjo, ko sem prvič naredil izlet v pravljico Belo krajino. Eden mi je povedal to, drugi ono, pa je prišla skupaj, da ne vem kako. Ce sem morda kaj napačno razumel, ali v spominu izpustil, ali po nerodnosti dožal ali prekunil, ali sicer karkoli pomešal — Bog mi greh odpusti. Zaliti nisem mislil nikogar in lagati tudi ne. A je že taka pisateljska osoda: če pišeš resnico, ti na verjamejo, in če kaj poveš po pravici, ti zametajo. Slednjič pa tudi ne gre za to ali ono, bistveno je, da je Niko Dragoš postal poslanec, ker je imel lepe jugoslovanske brke.

Iz Adlešiča sem po zborovanju šel še peš proti Kolpi in na brodu čez reko, ter sem imel ob 9. uri zvečer na hrvaški strani še en shod. Vrnil sem se čez Kolpo drugega dne, med potjo ogledal še marindolske Uskoke, ter se čez Cernomelj vrnil v belo Ljubljano. Izlet je bil poln vtisov in spominov, a ne vem kako, da mi je med to obilico tako globoko obšla v duši povest o Niko Dragošu in njegovih brkah.

Vse se je preobrnilo. Naenkrat sem stopil v svobodno jugoslovensko državo pod žezlo zmagovitih potomcev pravljice vodje Crnega Jurija. Zazdalo se mi je, da sem kakor dotični menih, ki je slišal peti rajsko ptico, ter je našel vse spremenjeno, ko se je vzbudil iz svojih sanj. Spomnil sem se povesti o Niko Dragošu in njegovih brkah in ne čudim se ničemu več. Ce je bilo nekoč mogoče, da je kdo postal poslanec, ker je imel lepe jugoslovanske brke, je tudi sedaj mogoča vsaka neverjetnost. Dragošove brke so simbol, kdor jih zna zavhati, ta je „mala dječ“. Ako bi imel kakšnega prijatelja med prvaki naše sedanje domovine, bi šel k njemu in mu pripočel tole idejo. Da bomo tudi Slovenci imeli neko lastno odlikovanje, kakor jih imajo Srbi, vpeljimo nov, izključno slovenski red, a ta red naj se imenuje „red Dragoševih brk.“ Kako lepo se bo na primer čitalo v časnikih: „Jože Cepeliga je dobil od pokrajinske vlade red Dragoševih brk prve vrste.“

ničnost moje izjave. Seveda, vsakdo nima tako trde kože, da bi se dal radi svojega prepričanja trgati po časnikih. Jaz sem za take izbruhe psov in blatenja tako ravnodušen, kakor za lanski sneg. Pečam se z zgodovino in kot zgodovinar vpoštevam najvišji zakon zgodovinske vede: nič resničnega zamolčati, nič neresničnega (vedoma) poročati. Pišite, kar hočete, resnica ostane resnica: „bohemstvo“ je kuga za našo mladino, ki je mesto zdrave in krasne domače zemlje spravilo v njeno miselnost velikomestno beznico.

Opozarjam pa nasprotnike, da sem svojo izjavo podpisal in sem sam odgovoren za njo; primite torej mene in druge pustite pri miru. Politično strankarstvo je bilo v dotičnem članku izključeno, ker sem na levo in desno nastrugal hrena, kjer se mi je zdelo potrebno.

2. Na strani 29 Cankarjeve številke „D. i. S.“ stoji naslednja Cankarjeva sodba o slovenski literaturi: „Vsa naša slovenska dandanašnja literatura — izvzemši par mladih ljudi — je, oprostite mi, za en (v leposlovnem listu je tiskana beseda, ki se v dostojni družbi navadno ne izgovarja). Ali boljše ne

more biti. Tako duševno nizke in prazne buržoazije ni nikjer, kot je naša slovenska; in vsa naša literatura je te buržoazije evet in sad. Od gnoja ne moreš zahtevati drugega kot smrad.“

Vprašam sedaj javno, odgovorite mi: kdo postavlja našo slov. kulturo v „čudno luč“ pred vsem svetom? Ali tisti, ki tako piše, ali tisti, ki to obsoja in hoče varovati dostojanstvo naše literature in javne vzgoje? Kdo trga naše pisatelje?

3. Ali sem jaz kriv, da francoska beseda „bohemstvo“ pomeni vagabundstvo ali eiganstvo? Kje je meja med vagabundstvom in barabstvom, ne po etimologiji besed, marveč v vsakdanji rabi, bodo še morali določiti naši jezikoslovci in juristi.

Kdo je večji krivec, tisti, ki glorificira vagabundstvo, ali tisti, ki ga obsoja?

Po moji skromni misli potrebuje naša ljuba Jugoslavija duševno in fizično zdravih in krepkih inteligentnih delavcev, ne po alkoholu in beznicah izžetih vagabundov. Brez zamere! Nisem jaz kriv, če so gospodje sami izbrali ta časten naziv.

Fr. Kovačič.

Politične vesti.

Jugoslavija.

Novo, težko zaželeno vladno imamo. Tudi Narodno predstavništvo bo sklicano brž ko brž. Sedaj gre za predsednika parlamenta. Parlamentarna zajednica zahteva predsednikom dr. Medakoviča, demokraciji pa kandidirajo dr. Milorada Draškoviča. Ako se ti dve skupini ne bosta pobotali potom sporazuma, bo tozadevno odločevala večina glasov pri prvi parlamentarni seji.

Verifikacija novih mandatov. Pri prvi Narodnega predstavništva bo verifikiranih več mandatov. Parlamentarna zajednica bo dobila z verifikacijo 6 mandatov, radikalci 4, Narodni klub 1 in Jugoslov. klub 1, in sicer mesto dr. Lovra Pogačnika pride kot poslanec bivši poljedelski minister Ivan Roškar.

Glede parlamentarnega dela je upanje, da bo vsaj začasno napredovalo, ker so vse večje stranke zastopane v vladi. Opozicijo bodo tvorili edinole socialisti in skupina dr. Stojana Ribarica. Vendar ta številna malenkostna opozicija ni niti vredna vpoštevavanja.

Minister konstituante Stojan Protič poseti te dni Zagreb in Ljubljano, kjer se bo sestal glede ustave z merodajnimi strokovnjaki, da ga informirajo o upravi Hrvatske in Slovenije. Novi načrt ustave, izdelan od profesorjev, predlaga namreč dve zbornici: spodnjo in gornjo. Z ozirom na te nove ustavne načrte se bo posvetoval Protič v Zagrebu in Ljubljani.

Naša mirovna delegata dr. Rybar in Zolgar (zadnji se je mudil tudi pri svoji družini v Mariboru) sta odpotovala v Pariz, kje bodo v kratkem podpisovali mirovno pogodbo z Madžarsko.

Italija.

Italijanska vladna kriza še vedno ni rešena. Bononi, kateremu je kralj poveril nalogo, da sestavi novo vladno, je kralju vrnil mandat. Bononi bi bil sicer lahko računal na podporo ljudske stranke, ki je zahtevala od njega v slučaju sodelovanja da se Bononi zaveže, da ne bo uvažal nobenih prekocuških novotarij v socialni politiki in da bo nastopal nepristransko napram kat. delavskim organizacijam. Bononi se je menda ustrašil teh pogojev in predložil kralju Nittija predsednikom. Nitti je kralju zopet priporočil bivšega delavskega ministra Nava, ki pa se je zahvalil za kraljevo zaupanje. Na to se je kralj zopet zatekel k Nittiju in ga dekretiral za ministrskega predsednika. Od samega kralja lepo na prošni Nitti se je tokrat uklonil kraljevi želji in bo skoval novo vladno, ki bi naj živovarila do prihodnjih volitev, ki bodo proti jeseni.

Časopisje je razneslo v svet vesti, da se odtrga Reka od senjske škofije in je za Reko imenovan apostolski vikar. Vendar tozadevna poročila ne odgovarjajo resnici, ampak je apostolski delegat došel na Reko radi prepričev med reškimi kapucini.

Jugoslavija poroča, da so italijanske čete zasedle Drač. Italijani opravičujejo svojo zasedbo radi rednih banditskih napadov na italijanske čete.

Francija.

Stavka na Francoskem pojenjuje. Vodstvo splošne delavske zveze namerava v najkrajšem času izdati okliče na strajkujoče delavstvo, da se stavka takoj ukine.

Nemčija.

Finančna konferenca v Hytheju je sklenila da mora Nemčija plačati 120 milijard odškodnine, ki se mora izplačati v 33ih letnih obrokih. Nemčiji se da možnost, da se oprost dolgovi s posojili, v sled česar se je predlagalo, najetje velikega posojila, za katerega bi jamčile Nemčija, Francija, Anglija, Italija, Belgija ter morda tudi nevtralne države. Od odškodnine bi prejela Francija 55, Anglija pa 25 odstotkov.

Francoske čete so izpraznile te dni Frankfurt in Darmstadt. V Frankfurtu je dospelo 40 nemških častnikov in 400 mož, ki so bili od prebivalstva prav navdušeno sprejeti.

Anglija.

Na Irskem so zadnji čas zopet izbruhnili resni nemiri in spopadi med pristaši vlade in sinfajnovci (oni, ki zahtevajo lastno državo). Pri teh spopadih se je tudi streljalo in je angleška vlada začela pošiljati na Irsko svoje čete. Spopadom sledijo stiske irskega delavstva. Irška policija sama je brez moči, radi tega jej prihaja na pomoč vojaštvo.

Cehoslovaška.

Cehoslovaška je dobila novo vladno, ki je sestavljena tako-le: Socijalni demokratje dobe 7 portfeljev: Tusar predsedništvo, Nemec deželno brambo, Haberman prosveto, Johannis prehrano, dr. Winter socijalno skrbstvo, Slovak dr. (ime skvarjeno) Tayerle javna dela. Agrarci dobe štiri listnice: Svehla notranje zadeve, Malypetr poljedelstvo, Slovak doktor Srobar zdravstvo, Stanek pošto. Narodni socialisti dobe tri portfelje: Promet Stribny, pravosodje dr. Vesely ali dr. Krousky. Kot strokovnjaka, ne kot strankarja, vstopita v kabinet narodna demokrata dr. Engliš za finance in dr. Hotowetz za trgovino.

Madžarska.

Madžarski je grozila v zadnjem času vladna kriza. Ogrski državniki pa so podlašili to krizo do časa, da bo izvršen podpis mirovne pogodbe.

Madžari se zopet pogajajo za sklep nove kompenzacijske pogodbe z Avstrijo, ker je stara že potekla s 13. aprilom.

Poljska.

DKU. Dunaj, 20. maja. Kakor poroča „Neue Freie Presse“ je po vsej Poljski odrejena mobilizacija letnikov 1896, 1900 in 1901.

Turčija.

DKU Berlin, 19. maja. „Achtuhr-Abendblatt“ poroča iz Bazla, da je po vesteh, ki so dospеле tje kaj iz Londona, naslovil sultan na vrhovni svet poslanico, kjer izjavlja, da se namerava odpovedati prestolu in izročiti vladarske posle zavezniskim mislijam, to pa, ker se nikakor ne more strinjati z doležbami mirovne pogodbe in ker ni mogoče misliti, da bi ista mogla dobiti njegov podpis. Vrhovni svet končnoveljavnega odgovora še ni sklenil.

Rusija.

Ruska boljševiška armada nadaljuje svojo protiofenzivo proti Poljakom, ki so zasedli Kijev. Ljudi boji se bojujejo v okolici Kijeva, ker si hočejo sovjetske čete na vsak način priboriti zopetno posest Kijeva. Ruska poročila poročajo tudi o ruskih uspehih ob Dnjepru.

DKU Varšava, 19. maja. Frontno poročilo z dne 13. t. m.: Južno od reke Dune so se poljske čete po dolgi, trdovratni boji vsled pritiska premočnih sovražnih sil umaknile na novo obrambno črto.

DKU Moskva, 19. maja. (Brezčično). Na zapadni fronti so dosegle sovjetske čete pomemben uspeh. Prekoračile so pri Polocku reko Duno in prisilile Poljake, da so se umaknili.

Glede morskih ožin, ki leže v interesnem območju dežel, ki mejijo na Crno morje, je naznanil Čičerin angleškemu zunanjemu ministru, da smejo te morske ožine upravljati le: Rusija, Ukrajina, Romunija, Bolgarija, Turčija in Armenija, če dobi dostop do morja.

Japonska se je izjavila napram sovjetski Rusiji, da bo nehala z vsemi napadi v Sibiriji. Japonci bodo vzdrževali v Sibiriji vojaštvo le tako dolgo, dokler ne dosepejo zadnje čehoslovaške čete v Vladivostok.

Španska.

Pri demonstracijah v Madridu so se doigrali krvavi izgredi, ki so zahtevali več ranjenih in mrtvih. Demonstriralo je madriško žensko radikalno društvo. Spopadli so se z orožjem demonstranti in orožništvo.

Dnevne vesti.

Demokratstvo naših demokratov. Liberalno časopisje dnevnega in tedenskega kalibra kar bruhaja iz ognjenika jeze nad novim volilnim redom, ki zagotavlja našemu kmetkemu ženstvu volilno pravico. S temi nepremišljenimi, javnimi izbruhi togote nad pravim demokratstvom naše stranke so naši liberalci zopet dokazali, da jim je naslov demokrati le laž in vaba za njih zahrbtnje strankarske namene. S podelitvijo splošne ženske volilne pravice je naša stranka izpolnila svojo demokratsko obljubo napram našemu vrlemu slovenskemu ženstvu po deželi, kateremu se imamo v precejšnji meri zahvaliti za ustvaritev Jugoslavije. Z zabavljanjem nad splošno žensko volilno pravico pa razkrivajo naši liberalci svojo rakrano: strah pred volitvami, katerih se bo udeleževalo tudi naše kmetko žensstvo, ki bo pri volitvah dokazalo, katera stranka je res demokratska. Splošna ženska volilna pravica je: Memento mori! za naše liberalce, odtod njih labudje — zadnje zabavljanje na zahrbtnost dr. Korošca in njegovo stranko. Zahrbtnost glede volilnega reda je dokazal najsijajnejši up demokratov — dr. Žerjav, a njegova mladostno „idealna“ zahrbtnost mu je presneto izpodletela. Le zmerjajte in mečite bob ob steno; sadove pravega demokratizma z upeljavo splošne ženske volilne pravice bo žela naša Ljudska stranka in Kmetka zveza. O podelitvi volilne pravice kmetkemu žensstvu homo obširno razpravljali v „Gospodarju.“

„Napreju“ na napad v četrtkovi številki z dne 19. t. m.: Če mi dokazete eno izmed stvari, katerih me imenoma dolžite, podpišem lastnoročno in priobčim v Vašem listu izjavo, da sem lažnjivec ter se umaknem v krtovo luknjo. Ni treba nobenega očividnega dokaza. Zadostuje, da mi na kakršnikoli način navedete vsaj en podatek, iz katerega bi bilo mogoče lojalno sklepati, da sem jaz to storil, to povzročil, za to vedel ali bil sicer kakorkoli v zvezi. Pričakujem odgovora. — Dr. Leopold Lenard.

Gospodarska zadruga v Mariboru. Na posvetovanju zaupnikov iz mariborskega okraja dne 20. t. m. v Mariboru se je sklenilo ustanoviti gospodarsko zadrugo v Mariboru, katera bo izvrševala skupen nakup kmetijskih potrebščin in skupno prodaje kmetijskih pridelkov ter imela prodajalno za nadrobno prodajo blaga. Posrečilo se je dobiti prostore v sredi mesta in trgovsko izobražene moči za vodstvo. Delež pri zadrugi znaša za posestnike 100 K, za neposestnike 50 K, od katerih se plača 30 K pri pristopu, ostali znesek pa v mesečnih obrokih po 2 K. Ker se bodo deleži po 100 K obrestovali kakor hranilne vloge, se priporoča, da imovitejši podpišejo več deležev po 100 K. Na zborovanju so se izvolili zaupniki za vsako župnijo, kateri naj do 5. junija pridobijo, v svoji župniji kolikor mogoče članov, ki naj podpišejo pristopno izjavo in plačajo delež. Pristopne izjave se naj pošljejo dne 5. junija 1920 Zadrugi zvezi v Mariboru, ali pa tajništvu Slovenske kmetke zveze v Mariboru. Delokrog zadruge obsega vse tri marib. župnije in občine v bližini Maribora, nadalje župnije Kamnica, Selnica, Sv. Peter, Sv. Barbara, Spod. Sv. Kungota, Sv. Martin, Sv. Marjeta, Sv. Jakob, Jarenina, Št. Ilj v Sov. goricah ter celi okraj Sv. Lenart.

Pogreb g. župnika J. Menhart se je vršil veličastno. Vernikov nad 4000, duhovnikov 32. Tolažilne besede je v župnijski cerkvi Velikonedeljski joki jočim župljanom govoril stolni župnik mariborski ko rojak in prijatelj ter tudi vodil pogreb. Spreveda iz Ormoža k Veliki Nedelji se je tudi udeležil g. prior Polak iz Ljubljane in g. Pirkmaier, vodja ptujskega glavarstva. Dobri pastir na miru počiva!

Novo imenovani notarji. Za notarje so imenovani: dr. Ivo Sora za Rogatec, Fran Košenina za Gornjigrad, Mihael Pintar za Kozje, Ivan Ulsakar za Sevnico, dr. Rastko Kunc za Slovenjgradec in Ivan Asič za Ljutomer.

Notarijske prestave. Prestavljeni so sledeči notarji: Mihael Korber iz Sevnice v Maribor, doktor Josip Barle iz Kozjega v Maribor, Avgust Drukar iz Gornjegograda v Laško, Matija Marinšek iz Tržiča v Sočanj, Franc Jereb iz Crnomlja v Konjice, dr. Anton Barto iz Velikih Lašč v Brežice, Otmar Golob iz Kranjske gore v Marenberg (kjer je za bil začasno nameščen).

Premeščeni živinodravnik. Fran Lobnik od Sv. Lenarta v Gornjo Radgono, Ant. Kos iz Slov. Bištrice v Dol. Lendavo, Pavel Kolenc iz Litije v Spodnji Dravograd.

Pri državnem zdravilišču v Rogaški Slatni je razpisano začasno mesto zdraviliškega blagajnika. Prošnje je vlagati do 31. maja t. l. pri poverjeništvu za javna dela v Ljubljani. Podrobnosti so razvidne iz tozadevnega razpisa v Ljubljanskem Uradnem listu.

Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro opozarja, da je treba po novih tarifnih postavkah zakon o taksama kraljevine Srbije, katerih veljavnost je po členu 7 zakona z dne 6. aprila 1920 razširila na vse ozemlje kraljestva SHS vsako vlogo kolek vati s 4 K, vsako rešitev pa z 8 K. Na vloge, ki zahtevajo obenem rešitev, to je pismeno odločbo odseka je torej takoj pritisniti kolek 12 K. To velja seveda samo za privatnike, ne pa za urade, bolnice itd. Očinstvo se na to opozarja, da si prihrani pristojbo kazni.

Poziv medicincem. Medicinci in medicinke v svojih semestrov, kateri bi bili pripravljeni v pobitnih sodelovati pri pobijanju epidemij, naj naznanijo svoj naslov in študijski semester. Zdravstvenemu odseku za Slovenijo in Istro v Ljubljani.

Zidorska svetovna konferenca. LDU. Dunaj, 20. maja. Kakor doznava „Morgenzeitung“ iz Pariza bo v Toplicah na Češkem dne 27. julija zidovska svetovna pomožna konferenca, katere se bodo udeležili delegati vsoga sveta.

Cehoslovaška izganjanje žide. Cehoslovaška vlada je izdala za sedaj naredbo, da morejo vsi Judje, ki so se po razsuli stare monarhije naselili v raznih čeških kopališčih, kot v Karlovih varih, Marijinih varih itd. zapustiti državo, ker se je dognalo, da so samo verižniki in navijači cen. — Tudi naša kopališča bi bila umestna slične odredbe, ker najdeš v njih večinoma lepodoneča imena, kot Izidor Veillehduft, Jakob Morgenstern, Moric Sonnenschein itd., kristni Abrahamovi.

Zdravnik obsojen na smrt. V Kodanju je bil te dni po preiskavi, ki je trajala skoro tri leta, obsojen na smrt zdravnik dr. Nordentoft, ker zagrešil več hudodelstev dobro preračunjenih umorov. Zastrupil je med drugimi tudi svojo lastno ženo. Morilec je bil vodja komunističnega gibanja v Kodanju.

Slovensko planinsko društvo bo zopet začelo izdajati „Planinski Vestnik“. Izhajal bo desetkrat na leto, in sicer mesečno na eni polji. Naročnina 40 K celoletno. Naročnino je plačati vsaj za pol leta naprej. Iz daja „Planinskega Vestnika“ je mogoča šele tedaj, ako bo naročnikov skupaj najmanj 2000. Predredno izdajo „Planinskega Vestnika“ izide zaključna številka k Vestniku za leto 1914, katera se bo dobila proti plačilu 5 K. Pozivljamo vse člane, da prijavijo na naročitev zaključne številke in nove izdaje pošljejo tajniku g. Avg. Paulinič, rev. j. žel. Gl. kol.

Pristojbina za agente po 2000 din. je namenjena le za agente, ki se pečajo z izseljevanjem, ne pa na trgovske agente, kar blagovolijo merodajne osebe vzeti na znanje. — Trgovski gremij.

Podraženje cen sladkorju. LDU. Praga 20. maja. Povišanje cen sladkorni pesi letošnje žetve od 15 na 30 kron za meterski stot bo povzročilo na Cehoslovaškem podraženje cene sladkorju na 8 kron za kilogram.

Prepovedan izvoz sadja iz Čehoslovaške. LDU. Praga, 19. maja. Izvoz sadja in zelenjave letošnje letine je strogo prepovedan.

Na inseratna vprašanja bo odslej odgovarjalo upravnishvo lista le tedaj, ako se vprašanjem priloži polni znesek za poštnino.

Borza. LDU. Zagreb, dne 19. maja. Devize: 290—295, Bukarešta 685, Italija 690, Newjork 11.000—12.500, Pariz 880—920, Praga 256, Švica 2400, Dunaj 60—62, valute: Dolarji 10.000—10.060, levi 180—185, carski rublji 185, angleški funti 550, francoski franki 950, napoleonidori 435—440, marke 285—290, leji 272—276, švicarski franki 2650, italijanske lire 680—685. — LDU. Curih, 19. maja. Devize: Berolin 1245, Newjork 576, London 21.70, Pariz 4225, Milan 2380, Praga 10.50, Zagreb 420, Budimpešta 255, Varšava 270, Dunaj 295, avstrijske žigosane krome 300, Holandska 207, Bruselj 4350, Kodani 95, Stockholm 11.925, Kristijanija 106, Madrid 95, Buenos Aires 241.

Iz seje marib. sosveta.

Seja mariborskega občinskega sosveta. Obč. sosvet mariborski se je izdatno razširil. G. vladni komisar dr. Leskovar je že pred tedni pozval stranke in organizacije, da imenujejo več oseb, katere bi si želele kot svoje zastopnike v sosvetu. Socijalni demokrati so odklonili; isto so storili tudi Nemci in demokratska stranka, oziroma niso imenovali zastopnikov. Stranke, oziroma organizacije, ki so prijavile svoje kandidate, imajo zdaj svoje zastopnike v sosvetu, ki ima zdaj sledeče člane: prof. dr. Capuder, stavbeni mojster Misera, trgovec Vincetič in Starčič, odvetnik dr. Rosina, trgovec Weixl, načelnik Jarh, ravnatelj dr. Jerovšek, privatni uradnik Ferdo Leskovar, prof. dr. Somrek, finančni svetnik dr. Valjavec, nadučitelj Tomažič, hišni posestniki Obranc, Golec in Žebot, zastopnika delavstva Baronik in Krepek, poštni uradnik Weber, lesotržec Kobi in slikar Horvat. — Prva seja razširjenega sosveta je bila 19. maja. G. vladni komisar pozdravi nove sosvetnike in pojasni, kako je prišlo do novega sosveta. Izjavi, da je trgovski gremij se le zdaj imenoval svoje zastopnike, ki se bodo priporočali vladi v potrjenje. Nato se preide na dnevni red. Sosvet se je natančno bavil z občinskim Gospodarskim uradom. V tem uradu je vladal skrajni nered. V knjigah ni bilo skoro nobenih vpisov, tako da ni bilo mogoče dobiti pregleda o stanju tega urada. Še le novi vladni komisar je naročil, da se urad natančno revidira in napravi bilanca. Knjigovodstvo je bilo tako slabo in površno, da je revizor potreboval nad dva meseca, predno je za silo uredil knjige. Revizija je pokazala mnogo nedostatkov. Poslovodja Kjuder in Pavšek sta oškodovala gospodarski urad za tisoče in tisoče in potem izginila, ne da bi jih bil prejšnji vladni komisar dr. Pfeifer klical na odgovor, ali pa javil oblasti. Samo moke je izginilo do šest vagonov, ne da bi se vedelo kam. Izginile pa so tudi druge reči. Po knjigah se da dokazati, da sta ta dva voditelja gospodarskega urada oškodovala občino za najmanj 160.000 K. Mnoge poverebe teh dveh lahkomiseljenih uradnikov pa se sploh dokazati ne dajo, ker v knjigah manjkajo vpisi. Pod nasledniki Kjudra in Pavškega je bilo gospodarstvo tudi skrajno slabo. Sklepali so riskantne kupčije, bili v veliki meri v zvezi z raznimi židovskimi, dajali so posebne ugodnosti par osebam, ki so si bile v spodstviu itd. Zastopnika VLS v starem sosvetu dr. Leskovar in dr. Jerovšek sta ponovno zahtevala še lani mesca julija, avgusta in septembra,

da se napravi red, vendar vladni komisar dr. Pfeifer ni storil ničesar, je svoje ljudi celo zagovarjal ter njim tako dajal potuho. Vodja Gospodarskega urada je bil g. Kozinec; njegov svak g. Šostarič je bil vodja mestne prodajalne; tast g. Kozinec in g. Šostarič, pa je bil prejšnji mestni sosvetnik Barta, ki se ima za zeta tudi trgovca Zentnerja. Ti štirje sorodniki so imeli v rokah občinski Gospodarski urad. Trgovca Šostarič je dobil od Gospodarskega urada, ki ga je vodil njegov svak Kozinec, blaga za 7.720.465 K; trgovec Zentner je dobil od svojega svaka Kozinca blaga za 417.440 K in tast teh treh gospodov, L. Barta, ki pa ni trgovec, je prejel od Gospodarskega urada, oziroma od svojega zeta Kozinca, blaga za 1.530.937 K; torej so ti trije sorodniki dobili od Gospodarskega urada po svojem četrtem sorodniku Kozinecu skupno blaga za 9.668.842 K. To blago so dobili večinoma bolj poceni, kakor drugi, g. Šostarič je pri moki dobil celo 8% provizije. Posebno značilno je tudi, da je netrgovec g. Barta dobil v mesecu septembru 1919 od Gospodarskega urada še nad tri vagone bele moke po 4.80 K, v mesecu oktobru pa v mestu ni bilo več moke. Istotako je g. Barta dobil še v mesecu oktobru petroleja za 118.770 K, meščani pa so takrat bivali že v temi, ker ni bilo petroleja. Gospodarstvo v imenovanem uradu je bilo torej skrajno slabo. Sodgovoren za to gospodarstvo je tudi prejšnji vladni komisar dr. Pfeifer, ki vključ zahtevam zastopnikov VLS ni storil ničesar, da bi odpravil nered. Poročilo se vzame z obžalovanjem na znanje in se sklene uvesti zoper krivce preiskavo. O tem bomo poročali še natančneje. Nato se izvoli kuratorij za mestno hranilnico v Mariboru. Izvoljeni so bili: dr. Leskovar, dr. Capuder, dr. Jerovšek, prof. Vesenjak, vadniški učitelj Fink, lesotržec Kobi, nadrevizor Pušenjak, trgovec Starčič, Vorše in Žnidarič, hišni posestniki Obranc, Vincetič, Glaser, Golec in Dufek ter dr. Juvan. Mestni kino nima več licenec za prireditve, ker je 3-letna doba že potekla. Sklene se, da se dosedajnemu podjetniku pogodba odpove in prosi mestna občina sama za novo licenco. Nadaljna snov se odloži zaradi poznega časa za prihodnjo sejo.

Mariborske vesti.

„Mariborskega Delavca“ zadnji čas silno skrbi stanovanjska komisija, odkar ji načeluje naš prištas dr. Juvan. Nič mu ni prav, kar ta komisija ukrene. „Urednik“ „Mariborskega Delavca“ profesor Voglar je 4 mesce predsedoval tej komisiji in ni mogel odstraniti stanovanjske bede, dr. Juvan pa naj to stori kar čez noč. Ali ni tako, g. „urednik“ in profesor? Najbolj pa peče „Mariborskega Delavca“ in njegovega učenega „profesorskega urednika“ ureditev stanovanjskega vprašanja v Studencih. Cerkev sv. Jožefa v Studencih prevzamejo namreč kapucini, ki bodo oskrbovali dušeskrbje in tudi šolo. To je bilo že skrajno potrebno, ker je ta kraj bil žal popolnoma zapuščen. Kapucini pa morajo imeti tudi stanovanje v cerkveni hiši. V tej hiši je bilo nastanjenih poprej sedem strank, ki se morajo seveda umakniti dušnim pastirjem. Stanovanjska komisija je odpovedala tem strankam stanovanja in jih njim nakazala drugod, njim torej ni storila prav nobene krivice. „Mariborski Delavec“ pa je kar besen radi tega, da se je dalo stanovanje v cerkveni hiši cerkvenim delavcem-kapucinom. Pri celi stvari pa je najbolj čudno ali naravnost smešno to, da se „učeni profesor-urednik“ g. Voglar huduje nad tem ukrepom stanovanjske komisije, katerega je ravnost „pametni profesor-urednik“ g. Voglar sam kot predsednik stanovanjske komisije podpisal dne 23. februarja 1920 pod št. 531. Res grdo je, če se oče sramuje otroka, naravnost zverinsko pa je, če lastni oče ubija svojega otroka! „Mariborskemu Delavcu“ pa svetujemo: Ako ti bodo zopet stopili v želedec studenški menihi in njihovo stanovanje, potem nikar ne bhuaj zveplo in ogenj na stanovanjsko komisijo v sedanjosti, temveč primi za ušesa svojega lastnega odgovornega urednika Voglarja, ki ti je skuhal to za tvoj želedec tako neprebavno juho, in vleci ga tako dolgo, dokler vaju obadva ne bode srečala pamet. Bojimo pa se, da se bodeta morala dolgo vleči za ušesa, ker v demokratski butici se ne začne tako kmalu svitati.

Na poslopju glavne pošte na Slomškovem trgu se blišči na prečelu in drugod v notranjosti v vsem svojem sijaju še vedno dvoglavni avstro-ogrski orel (čez ulico pa vidiš na vratih reklamno tablo: K. k. priv. Donau-Versicherungs-Gesellschaft, z enakim odznakom). Zdaj je pa že menda skrajni čas, da zgine taka navlaka z jugoslovanskih javnih poslopjih, sploh da se zabriše povsod avstro-ogrski suženjski spomin. Nemških napisov še pa v mestu kar mrgoli, slovenskih spakendrank pa ni veliko manj. Le berite: tukaj se dobiva vsaki dan svežen med (Vetrinjska ulica), nasledinca (Funke in Loss, Gosposka ulica), trgov mešanim blagom (Schwab, Gosp. ulica), izpeljava napisov (Vetrinjska ulica) restavracija k strelišču (Trije ribniki) itd. Zal pa da niti Slovenci ne vedo, da bi morali vsak dan zahtevati, spraviti namesto da sami vsaki (napačno!) dan grešijo proti temu. Čez dva meseca bo v Mariboru I. slovenski orlovski tabor, kjer se bodo sešle ogromne množice domačinov in tujcev, in ti naj vso to sramoto gledajo? Opozorjamo odgovorne činitelje, da se zganejo, dokler še je čas. In ulični napisi, baraka na Glavnem trgu, stari most? Mestni očetje na noge! — Opomba uredništva: Dvoglavni avstrijski orel še vedno krilati glavarstvom v Mariboru. Tudi mariborska sodnija bi

lahko poslala dva kovinasta orla v muzej, da bi sui miru valila svoje mladice.

Prvi slovenski misijon v mariborski stolnici bošta vodila od 22. do 31. maja t. l. jezuita iz Ljubljane P. Žužek in P. Tome. Prva pridiga bo vsako jutro ob 6. uri in druga vsaki večer ob 7. uri.

Pripravljalni odbor za orlovski tabor v Mariboru ima svojo sejo v soboto 22. t. m. zvečer ob 8. uri v tajništvu SKZ (Cirilova tiskarna). Pridejo od poslanci iz Ljubljane. Predsednike in člane raznih odsekov prosimo zanesljive udeležbe.

Predavanje SKSZ je danes ob 8. uri v dvorani JSZ (Splavarska ulica).

Mariborsko dirkalsko društvo naznanja, da so prijave k binkoštni dirki že zaključene. Dober uspeh dirk je zajamčen iz prijav in daril. Vlak odhaja iz Maribora ob 1 uri 25 minut in privozi v Maribor ob 5. uri 30 minut.

Plesni venček. Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru priredi na binkoštno soboto, dne 22. t. m. v vseh zgornjih prostorih Narodnega doma plesni venček. Začetek točno ob pol 9. uri zvečer. Vstopnina za osebo 10 K. Posebnih vabil se to pot ne bo pošiljalo. Igra godba Južne železnice pod vodstvom Fosp. Schönherr-ja. Oskrbo z jedmi in pijačo prevzame gospod Hinko Kosič, restavrat v Narodnem domu. Ker grozi vlada, da bo v bodočem šolskem letu ustavila visokošolcem vse podpore, je namenjen čisti dobiček plesnega venčka za podporo revnim visokošolcem mariborskega okraja v prihodnem šolskem letu. Vsled tega se tudi preplačila hvaležno sprejemajo. V soboto zvečer vsi zabave in plesateljini v Narodni dom. — Odbor!

Pasja steklina. Z ozirom na dejstvo, da se pasja steklina vzlic vsem veterinarim varnostnim odredbam vedno bolj razširja, da je pasja steklina pred kratkim zahtevala celo človeško žrtev, odreja mestni magistrat, da se bo v bodoče v smislu tukajšnjega razglasa vsak pes, ki bi se ga nezaodstno zavarovanega zalotilo brezpogojno pokončat. Ta razglas stopi v veljavo 24 ur po razglasitvi na občinski deski.

Cepljenje proti rdečici. Ker se je v Mariboru na večih krajih pojavila svinjska rdečica, opozarjajo se vsi posestniki prašičev, da je edina pomoč proti rdečici pravočasno cepljenje. Cepljenje izvršuje uradni nadveterinar g. Hugon Hinterlechner, ki uraduje na mestnem magistratu, in stanuje v mestni klavnici. Posestniki prašičev se s tem vabijo, da prijavijo svoje svinje v svrhu cepjenja pri imenovanem med uradnimi urami na magistratu, ali pa popoldne v njegovem stanovanju.

V Mariboru se nahajata dva zdravnika z istim imenom „dr. Ipavici“. Da ne bo nepotrebnega povpraševanja za enim ali drugim, objavljamo, da ordinira specialista iz Dunaja za ženske bolezni in porodništvo dr. Benjamin Ipavici v Gosposki ulici št. 46, zdravnik dr. Karl Ipavici pa v Cankarjevi ulici št. 1.

Iz mariborske bolnice. V občni javni bolnici v Mariboru se je napravila telefonska centrala za bolnico in stanovanja oddelnih predstojnikov. Potom telefonske št. 64 je torej mogoče govoriti v bolnici 1. z upravitelstvom, 2. kirurškem oddelku, 3. internem oddelku, 4. okulistično-laringološkem oddelku, in v stanovanjih z upraviteljem Zwirnom, primarijem dr. Cerničem (kirurški oddel.) primarijem dr. Matko (interni oddel.) in primarijem dr. Dernovšekom (okulistično-laringološki oddel.)

Za rešilni avtomobil mariborskega prostovoljnega društva so darovali: Mariborska eskomptna banka 2000 K. Po 1000 K: Anglo-avstrijska banka, Jadranska banka, mariborska mestna občina, stavebenik Franc Dervušek, lesno trgovsko podjetje „Dra-va“, tovarna Viljem Freund, vinski trgovec Pugl in Rosman, veleindustrija Josip Rosenberg, vinski trgovec K. Voller. Po 800 K tovarna Wögerer in po 500 K vinski trgovec G. Hausmaninger.

Mestno kopališče se dne 22. maja t. l. zapre za delj časa radi čiščenja kotlov in prenovitve kopališča. Zopetna otvoritev se bo pravočasno naznanila.

Oddaja bufeta. Pri mestni plavalni šoli ob bregu se je napravil bufet. Ta se bo oddal za letošnjo kopališko sezono, t. j. od približno koncem maja do srede septembra. Obrtno upravičene interese vabimo, da vložijo ponudbe (z obnovitvijo zakupnine) do 28. t. m. 12. ure popoldne pri mestnem magistratu mariborskem.

Studenci pri Mariboru. Umrli je v starosti 70 let tukajšnji posestnik Jožef Ceh. Rajni je bil narodno zaveden in veren mož ter mnogoleten naročnik naših listov. Svetila mu večna luč!

Slovensko mestno gledališče.

Repertoire tekočega tedna:

V soboto, 23. t. m.: „Moč teme“, proletarska predstava ob zelo znižanih cenah.

V nedeljo, 23. t. m.: „Nebesa na zemlji“, gostuje Josip Povhe iz Ljubljane. Abon. A—43.

V ponedeljek, 24. t. m.: „Španska muha“, gostuje Josip Povhe iz Ljubljane. Abon. A—44.

V torek, 25. t. m.: „Satan v ženski“. Abon. B—45.

Prireditve.

Smarske prireditve. Tukajšnja Mladeniška zveza priredi v nedeljo 30. maja po večernih 7 soli ljudsko igro „Cevljari“. Pri prireditvi nastopajo tudi smarski tamburaški zbor.

Mariborska eskomptna banka v Mariboru, **Tegetthofova** ulica števil 11.

Telefon števil 16.

Podružnica: **MURSKA SOBOTA.**

Mala naznanila.

Kupimo vrče, steklenice in sode po najvišjih cenah. „Jadran“ Trgovaška prometna d. z. o. z. v Mariboru, Gospodarska ulica 44. Telefon 393. 383

KUPUJEM

po najvišjih cenah hlede, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. Viktor Glaser, lesna trgovina v Rušah pri Mariboru. 1796

LES

rezan, tesan, okrogel, drva in oglje kupi v vsaki množini

„SEVER“ društvo lesnih industrijalcev dravske doline

MARIBOR, Aleksandrova cesta 45.

Kupi se večja ali manjša posredstva gozdovi, pa hiše, vile itd. pri pisarni nepremičnin ZAGORSKI, Maribor, Barvanska ulica 3. 405

Košare za sadje

večje število prodaja po ceni podružnica JOVO GIGOVIČ, Maribor, Glavni trg št. 21. 385

Fige, Smyrna izbrane, 1 kilogram K 36—
Cibebe, Elene, 1 kilogram K 48—
Sardine, holandske, najfinije na olju, 1 škotlja K 19—
razpošilja v vsaki množini

FELIKS PUČKO

trgovina delikates **MARIBOR** Aleksandrova cesta št. 31.

Polstina in zavoj se računa po lastni ceni. — **KUPUJE** med v vsaki množini. 395

Prodajam kobile brejo 15 in pol pesti visoko, dobre pasmi. Izve se v Pukovi ulici 47, Maribor.

Opremljena soba za enega ali dva gospoda se odda Uferstrasse 26, Maribor. 404

Odda se 3 mesece stara deklica za svojo. Kolodvorska ulica 3/II/8., Maribor. 408

MESTNI KINO

Ravnateljstvo SIEGE: Maribor

Velika senzac. v Binkošti

CHRISTOPH KOLUMBUS

in njegovo razkritje Amerike. Zgodovinska dramska igra v dveh razdelkih. Pred: igra in 7 dejanj. :-

I. razdobje: Predigra 1.—3. dejanje. od petka dne 21. — ponedeljka 24. maja.

II. razdobje: 4.—7. dejanje od točka dne 25. do četrtega dne 27. maja.

Dnevno predstave ob 19. in 1/2 21. uri. Binkoštno nedeljo in ponedeljek ob 15., 1/2 17., 1/2 19. in 1/2 21.

Sprejemem takoj več mišičastih pomočnikov za izdelovanje polštva, plača 150—300 K in še več ter s celo oskrbo. Vajeni morajo biti dela za celo gobo, delo lahko prevzamejo v partijo. Sprejemam tudi učenca v celo oskrbo. Za učenca dobro odjelo in postopanje jamčim. **Franjo Wagner,** Sv. Jurij ob Taboru. 388

Hlapca „slugo“ k enemu konju sprejme takoj Leskovec & Gruden, trg. Smartno pri Litiji. 392

Iščem dva lončarska pomočnika in enega učenca. **Staubert,** lončarski mojster, Uferstrasse 4, Maribor (ob Bregu) 398

RESTAVRACIJA

„NARODNI DOM“

— V MARIBORU —

se najtopleje priporoča za obilen obisk

HINKO KOSIČ, RESTAVRATER

Oglas odprave „JADRAN“ Maribor.

Zdravilišče SLATINA RADENCI

letos zopet odprto!

Znamenite Radenske zdravilne kopelji so p. n. posetnikom od 30. maja do 15. septembra dnevno na razpolago

RAVNATELJSTVO

400

Restavracija

„KRIŽEV DVOR“

V MARIBORU

se kar najtopleje priporoča

IZBORNJA VINA, VSELEJ SVEŽE PIVO TER DOBRA KUHINJA

Leopold in Lenika Habjanič

Hranilnica in posojilnica društva katoliških moistrov v Mariboru, Vetrinjska ulica 20

obrestuje vloge po 4%

in daje posojila proti poroštvu.

Uradije v ponedeljek in četrtek od 5.—7. ure pop.

Samo, dokler je še kaj zaloge, dobite najfinejšo

0 moko po K 16

belo moko za kuho . . . po K 15

krušno moko po K 11

čisto svinjsko mast . . . po K 58

ter tudi drugo važno specerijsko blago po najnižjih cenah v prejšnji mestni prodajalni

Rotovski trg 8, Maribor.

I. Mariborski bioskop

kaže od sobote do točka 25. majnika največje in najumetnejše delo kinematografije!

„KRISTUS“

Nenadkriljivo, krásno mojstersko delo, film, koji je veljal milijone. — Čudovita režija filma. — Najlepša fotografija.

Presega vse, kar se je dosedaj že kazalo.

Predstave v nedeljo in ponedeljek za birmance ob 2. uri popolne. — Na željo za šole posebne predstave, — pri znižanih cenah.

I. Mariborski bioskop, Aleksandrova ul.

Velikanski binkoštni razpored! — Največje in najumetnejše

delo kinematografije **„KRISTUS“.**

Predstave vsaki dan ob 4., 6 in 1/2 9. uri.

Na željo posebne predstave!

Rogaška Slatina

Najboljša mineralna voda Tempel vrelec, namizna voda Styria vrelec, medicinska voda Donatski vrelec, medicinska voda

različne najmočnejše vrste

Zastopstvo v vseh večjih mestih in krajih. Dobiva se v vseh prodajalnah in restavracijah. Pojasnila daje

Ravnateljstvo Zdravilišča Rogaška Slatina

Gospodarska zadruga za Prekmurje,

Mursko polje in Slovenske gorice

prodaja razne manufakture za moške in ženske obleke, vseh vrst specerije, čevlje, usnje, deske, stavbeni les in . . . poljedelske stroje. . . .

Kupuje pšenico, žito, koruzo, ajdo, proso, oves, kože, sploh vse kmetijske pridelke.

Posreduje pri nakupu večjih poljedelskih strojev, kakor parnih mlatilnic in motorjev

Pravico kupovati in prodajati zadrugi imajo samo člani.

Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni v Gornji Radgoni in pri vseh podružnicah.

Glavna trgovina in pisarna v Gornji Radgoni.

Podružnice: Gornja Radgona, Murska Sobota, Cankova, Dolnja Lendava, Radgona, Križevci pri Ljutomeru, Beltinci. 259

Inserirajte v „Straži“.

1. JUGOSLOVANSKA TVORNIKA OVRATNIK.

LETONJA

MARIBOR

ALEKSANDROVA 23

ULICA 23

PROIZVAJA:

OVRATNICE IN SAMOVESNICE V VSAKEM NAJMODERNIŠEM KROJU.

NAJVEČJA RAZPOSILJALNIKA ZAVSE KRAJE JUGOSLAVIJE. SAMO NA TRGOVCE.

Za 1. slov. orlov. tabor v Mariboru bodo na Tezni gradili velikotribune. Zatorabi pripravljani odbor 23. tesarjev in 23. drugih delavcev. Delo bo trajalo do 1. junija do začetka avgusta. Pozivamo naše tesarje naj se javijo. Plača bo po dogovoru. Javijo se lahko v uredništvu Straže.

POZOR!

ALOIZIJ GNIŠEK

Maribor, Glavni trg 6 prodaja po najnižjih cenah sledeče kranjske vrvarske izdelke iz pristne konoplje. Konopce (strange) močne in navadne, uzde, pletene in navad., čugunske, kratke in dolge, vrvi za perilo po 20 in po 40 m dolge.

KUPUJEMO IN PRODAJAMO

na veliko:

koruzo, pšenico, žito in stročnice, Banatsko moko, mast, slanino in suho meso.

Ponudbe in vprašanja glede vsake robe brez razlike izvolite nasloviti na:

Uzornik komisionarji: **Braća Gursky, Zagreb** Berislavčeva ulica broj 2

BRZOJAVI: „UZORNIK, ZAGREB“

285

TELEFON: 12—28.70

ZASTOPAMO TVRDKO

mnogovrstnih strok tu in inozemstva, n. pr.:

tvornica strojev in orodja, papirja, tkanin, tvornice testenin (makarone, fideline, rezance itd., tvrdka ROBERT METZGER i. dr., DURAJ, katara izposluje vagone (cisterne) za prevoz ss ss vina in petroleja. ss ss

Pomladanska dirka

ob binkoštnih praznikih dne 23. in 24. maja na Teznu pri Mariboru ob 2. uri popoldne

Vlak odhaja iz Maribora ob 1.25 in se vrača v Maribor ob 5.10